

Riktlinje

2025-09-23

Våld i nära relationer

Fastställt av: Kommunstyrelsen

Datum: 2025-XC-XX

Diariennr: KSK 2025/532

För revidering ansvarar: Verksamhetschef IFO

Dokumentet gäller för: Vård- och socialavdelningen

Dokumentet gäller till och med: Tills vidare

**Bräcke
kommun**

Dokumentnamn: Riktlinje gällande våld i nära relationer

Datum: 2025-09-23

Beslutad av: Kommunstyrelsen § XXX/XXX

Tidigare beslut: KS § 200/2023, KS § 191/2020

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
2. Mål	5
2.1 Kommunstyrelsens uppgift	5
2.2 Långsiktigt mål och vision.....	5
3. Kommunens ansvar och lagstiftning	6
3.1 Socialtjänstlagen (2025:400)	6
3.4 Barnfridsbrott	7
3.5 FN-dokument	7
3.6 Socialstyrelsens dokument.....	7
3.7 Rapporteringsskyldighet av ej verkställda beslut	7
4. Definitioner	8
4.1 Närstående	8
4.2 Våld i nära relationer	8
4.3 Hedersrelaterat våld och förtryck	9
4.4 Prostitution och människohandel	10
4.5 Sexuell exploatering av barn	11
4.6 Våldsutövare	11
5. Målgrupper	11
5.1 Särskilt sårbara grupper	12
5.2 Barn som upplevt våld eller andra övergrepp mellan närstående vuxna	12
6. Uppsökande och förebyggande arbete	13
6.1 Information och kunskap	13
6.2 Anmälningsplikt	13
7. Handläggning och insatser	14
7.1 Standardiserade bedömningsmetoder	14
FREDA	14
PATRIARK	14
7.2 Manual	15
HEVA	15
7.3 Stödinsatser	15
7.4 Insatser utan behovsprövning	15

Dokumentnamn: Riktlinje gällande våld i nära relationer

Datum: 2025-09-23

Beslutad av: Kommunstyrelsen § XXX/XXX

Tidigare beslut: KS § 200/2023, KS § 191/2020

7.5 Stöd till våldsutövaren	16
7.6 Kommunstyrelsens ansvar för uppföljning av stödinsatser	16
8. Samverkan	16
8.1 Intern samverkan	16
8.2 Centrum mot våld – Operation Norrsken.....	16
8.3 Kvinnojouren.....	17
8.4 Barnahus	17
8.5 Social beredskap	17

Dokumentnamn: Riktlinje gällande våld i nära relationer

Datum: 2025-09-23

Beslutad av: Kommunstyrelsen § XXX/XXX

Tidigare beslut: KS § 200/2023, KS § 191/2020

1. Inledning

Våld i nära relationer är ett ökande problem i samhället och kräver stora samhällsinsatser, främst för att utreda, skydda och stödja de utsatta. Arbetet mot våld kräver samverkan med flera aktörer för att utgöra bästa hjälpen för de personer som utsätts för våld i nära relationer, men även för de som utsätter närstående för våld. Förutom direkt fysiska skador kan våld ge upphov till psykisk och fysisk ohälsa. Det förebyggande arbetet är av yttersta vikt och åtgärderna bör ske i samverkan med exempelvis kommun, region, polis, länsstyrelsen och civilsamhället. Förebyggande och tidiga insatser ska genomföras för att motverka våld i nära relationer.

Stöd på avdelningen

Utöver denna riktlinje finns det enskilda rutiner inom vård- och socialavdelningen som avser det interna arbetet:

- Rutin för våld i nära relation, individ- och familjeomsorgen.
- Screeninginstrument: AUDIT, DUDIT, FREDa och PATRIARK.
- Rutin hur avdelningen hanterar skyddade personuppgifter inom den egna verksamheten.
- Rutin gällande bortförande av barn.

Dokumentnamn: Riktlinje gällande våld i nära relationer

Datum: 2025-09-23

Beslutad av: Kommunstyrelsen § XXX/XXX

Tidigare beslut: KS § 200/2023, KS § 191/2020

2. Mål

Målsättningen är att medborgare i Bräcke kommun ska känna sig trygga och leva utan rädsla för att bli utsatta för våld i nära relationer. För att säkerställa detta för våldsutsatta kvinnor samt barn som bevittnat våld, har kommunstyrelsen beslutat att insatser ska erbjudas i form av skydd, råd och stöd. Barnperspektivet ska särskilt beaktas. Riktlinjen ska säkra god kvalitet och utveckling inom området. Nyanställd personal ska inom det första anställningsåret gå Centrum mot vålds basutbildning, alternativt webbkursen om våld.

2.1 Kommunstyrelsens uppgift

- Säkerställa att personalen har god kompetens om våld i nära relationer
- Säkerställa att arbetet mot våld i nära relationer sker i en strukturerad samverkan, samverkan beskrivs närmare i individ- och familjeomsorgens rutin gällande våld i nära relation.
- Säkerställa att förebyggande insatser mot våld i nära relationer erbjuds
- Uppmärksamma särskilt utsatta gruppers behov utifrån exempelvis ålder, etnicitet, hedersrelaterat våld och förtryck (HRV), sexuell läggning, funktionsnedsättning eller skadligt bruk och beroende.
- Samordna socialtjänstens arbete mot våld i nära relationer
- Samverka med relevanta organisationer inom den frivilliga sektorn

2.2 Långsiktigt mål och vision

Kommunens långsiktiga ”nollvision” är att ingen, oavsett kön ska utsättas för våld eller andra övergrepp från närstående. I denna riktlinje inriktas kommunens arbete på att nå respektive mål för de identifierade målgrupperna. Kartläggning av arbetet med våld i nära relationer kommer löpande och systematiskt att följas upp.

Målsättningen för arbetet mot våld i nära relationer i Bräcke kommun är att de våldsutsatta får adekvat hjälp och likartad bedömning. De ska garanteras ett snabbt och säkert skydd. Barnens situation ska prioriteras och deras behov av stöd och skydd ska utredas. Den som lever i hedersvåld och förtryck ska uppmärksammas så att de får rätt insatser i tid. Arbetet ska bedrivas med kvalitet och helhetssyn. Det är av yttersta vikt att tidigt identifiera de individer som lever i våldsutsatthet. Genom tidig upptäckt och att våga fråga kan dessa synliggöras på ett annat sätt. Tidig upptäckt kan ske genom att

Dokumentnamn: Riktlinje gällande våld i nära relationer

Datum: 2025-09-23

Beslutad av: Kommunstyrelsen § XXX/XXX

Tidigare beslut: KS § 200/2023, KS § 191/2020

handläggare frågar den som söker om exempelvis hemtjänstinsats eller försörjningsstöd om upplevelser av våld.

Kommunstyrelsen ska verka för att arbeta förebyggande och förhindra att våld uppkommer, utveckla metoder och skapa samverkan mellan olika instanser för arbetet med kvinnor, män och barn. Viktigt är även att insatserna följs upp, analyseras och kvalitetssäkras. Insatserna ska ges utifrån ett rättsligt, socialt, ekonomiskt och hälsorelaterat perspektiv och där jämställdhet och jämlikhet är viktiga hörnstenar.

3. Kommunens ansvar och lagstiftning

Kommunens ansvar för våld i nära relationer styrs huvudsakligen av bestämmelserna i socialtjänstlagen. Övergripande riktmärken och vägledningar återfinns i FN:s deklaration för mänskliga rättigheter, FN:s barnkonvention samt nationella strategin ”*Nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor*” 2017–2026. Kommunen är ansvarig för att, utöver direkt arbete med målgruppen, tillhandahålla uppsökande och förebyggande insatser mot våld i nära relationer. Kommunen är ansvarig för att samverka med andra myndigheter.

3.1 Socialtjänstlagen (2025:400)

13 kap. 1 §

Socialnämnden ska erbjuda brottsofferstöd. Insatsen kan riktas till både den som har utsatts för brott och dennes närstående. I socialnämndens ansvar enligt första stycket ingår att nämnden ska vara uppmärksam på att personer kan vara i behov av insatser för att förändra sin situation, såsom kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av en närstående man, andra personer som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av någon närstående samt personer som är eller har varit utsatta för våld eller förtryck med hedersmotiv.

13 kap. 8 §

Socialnämnden ska erbjuda insatser som syftar till att ändra beteendet hos den som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp. När socialnämnden erbjuder sådana insatser ska nämnden särskilt beakta säkerheten för den som utsätts eller har utsatts för våld eller andra övergrepp och för dennes närstående.

Dokumentnamn: Riktlinje gällande våld i nära relationer

Datum: 2025-09-23

Beslutad av: Kommunstyrelsen § XXX/XXX

Tidigare beslut: KS § 200/2023, KS § 191/2020

18 kap. 7 §

Socialnämnden ansvarar för att ett barn som utsatts för brott, och dennes närstående, får det stöd och den hjälp som de behöver. Socialnämnden ska beakta att även ett barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående är offer för brott.

3.4 Barnfridsbrott

Den 1 juli 2021 trädde ett nytt brott kallat *barnfridsbrott* i kraft, 4 kap. 3 § brottsbalken. Syftet med lagen är att stärka det straffrättsliga skyddet för barn som bevittnar vissa brott mellan närstående. Det är nu straffbart att utsätta barn för att bevittna vissa brottsliga gärningar i en nära relation, till exempel vålds- och sexualbrott. Barnfridsbrott kan ge fängelse i upp till två år och ett grovt barnfridsbrott kan ge fängelse i upp till fyra år.

3.5 FN-dokument

FN-dokument som utgör en viktig grund för arbetet med våld mot kvinnor och barn:

- Barnkonventionen (1989), svensk lag sedan 1 januari 2020
- Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (2006)

3.6 Socialstyrelsens dokument

Socialstyrelsens handbok ”Våld i nära relationer; handbok för socialtjänsten, hälso- och sjukvården och tandvården” publicerades i juni 2023. Utöver finns det en del allmänna råd som publicerats:

- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer (HSLF-FS 2022:39)
- Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1)
- Socialstyrelsens allmänna råd om handläggning av ärenden som rör barn och unga (SOSFS 2014:6)
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS (SOSFS 2014:5)
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om skyddat boende (HSLF-FS 2025:3)

3.7 Rapporteringsskyldighet av ej verkställda beslut

Dokumentnamn: Riktlinje gällande våld i nära relationer

Datum: 2025-09-23

Beslutad av: Kommunstyrelsen § XXX/XXX

Tidigare beslut: KS § 200/2023, KS § 191/2020

Kommuner ska inom skälig tid verkställa sina beslut om insatser. Om ett gynnande beslut inte verkställts inom tre månader ska nämnden rapportera detta till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Det ska även rapporteras om en insats har avbrutits och inte verkställts på nytt inom tre månader.

Om IVO bedömer att den enskilde har fått vänta oskäligt länge på att ett beslut ska verkställas kan IVO ansöka om utdömande av en särskild avgift. Det är förvaltningsrätten som beslutar om särskild avgift.

4. Definitioner

4.1 Närstående

Utgångspunkten för om någon ska betraktas som närstående eller inte är om det finns en nära och förtroendefull relation mellan den som utövar våldet och den som är utsatt. Exempelvis omfattas makar, sambor, föräldrar, syskon, familjehemsföräldrar, mor- och farföräldrar, övriga släktingar eller andra personer som den våldsutsatta har en förtroendefull relation med. Bedömningen av vem som betraktas som närstående ska göras utifrån familje- och levnadsförhållanden i det enskilda fallet.

4.2 Våld i nära relationer

Våld i nära relationer är ett allvarligt brott, ett socialt problem, ett folkhälsoproblem, ett jämställdhetsproblem och ett brott mot mänskliga rättigheter. För att bekämpa våldet behövs insatser på olika nivåer och av olika myndigheter och man behöver vända sig till både våldsutsatta, våldsutövare och till de barn som kan ha bevittnat våldet. Begreppet våld i nära relationer inkluderar olika typer av våld som kan förekomma mellan närstående. Våld i nära relationer skiljer sig från annan våldsbrottslighet, eftersom brottet ofta begås i hemmet av en person som den utsatte har eller har haft en nära relation till, vilket försvårar möjligheten till motstånd och uppbrott. Våldet upprepas vanligen och tenderar att öka inom relationen, den så kallade normaliseringsprocessen. Medvetenheten om att våldet förekommer i alla nära relationer är viktiga vid utformningen av stödet så att alla drabbade kan få del av stöd när behovet finns.

Våldet mellan könen ter sig på olika sätt. I en homosexuell relation kan våldet vara grovt och upprepat, precis som i en heterosexuell relation. I de flesta fallen handlar det om mäns våld mot kvinnor. För män som utsätts för våld i nära relation, är det vanligare att ha

Dokumentnamn: Riktlinje gällande våld i nära relationer

Datum: 2025-09-23

Beslutad av: Kommunstyrelsen § XXX/XXX

Tidigare beslut: KS § 200/2023, KS § 191/2020

utsatts för psykiskt våld snarare än fysiskt. Kvinnor utsätts oftare än män för grovt, upprepat och kontrollerande våld från en partner. Mäns våld mot kvinnor definieras av Världshälsoorganisationen (WHO) som ett utbrett folkhälsoproblem och en kränkning av de mänskliga rättigheterna. När det gäller lindrigare former av våld (som att bli knuffad, få saker kastade på sig eller bli dragen i håret) drabbas män och kvinnor i liknande utsträckning.

Fysiskt våld: Varje form av oönskad fysisk beröring och fysisk handling som skadar och/eller orsakar fysisk smärta. Till exempel knuffa, slå, sparka, hålla fast, släpa, nypa, ta strygrepp och hota med vapen.

Psykiskt våld: Hånfulla kommentarer, försök att styra och bestämma över den andres liv, påtvingad isolering, elakheter eller våld mot husdjur för att skada det "direkta" offret.

Sexuellt våld: Alla sexuella handlingar som sker mot någons vilja, gäller även att tvingas titta på när andra har sex, se på porrfilm etc., om det inte sker frivilligt. Så kallat "tjatsex" samt "husfridssex" hör också till sexuellt våld.

Ekonomiskt våld: Exempelvis att någon tvingas ta ansvar för ekonomin utan att få tillräcklig insyn, att någon beställer saker i ens namn som man sedan tvingas att betala, ekonomisk utpressning eller att helt ställas utan pengar.

Materiellt våld: Exempelvis att någon slår sönder saker i hemmet eller väggar, dörrar etc., eller slår sönder privata tillhörigheter som till exempel telefon, kläder eller stjälar personliga ägodelar.

Latent våld: Stark ilska och aggressivitet som är inbunden och visar sig i kroppshållning och kroppsuttryck och som skapar rädsla, upplevs som ett hot om våldsamma konsekvenser och/eller påminner om tidigare erfarenheter av fysiskt våld. Våldet utövas inte alltid aktivt men det finns ständigt där latent i form av hot om våld eller en ständig rädsla för att våld ska uppstå.

Försummelse: Denna våldsform kan drabba exempelvis personer med funktionsnedsättning samt barn och äldre. Våldet kan ske medvetet eller omedvetet med felaktig medicinering, bristande hygien, otillräcklig föda, att lämna någon utan hjälp och tillsyn långa perioder, ha sönder eller ta ifrån någon sitt hjälpmedel, att försvåra i stället för att underlätta.

4.3 Hedersrelaterat våld och förtryck

Det hederskulturella våldet har sin grund i kulturella föreställningar om kön, makt och sexualitet, vilket liknar det mäns våld mot kvinnor i nära relationer stort. I

Dokumentnamn: Riktlinje gällande våld i nära relationer

Datum: 2025-09-23

Beslutad av: Kommunstyrelsen § XXX/XXX

Tidigare beslut: KS § 200/2023, KS § 191/2020

hederstänkandet står dock föreställningar om oskuld och kyskhets i fokus. Våldet kan ses som hedersrelaterat när det är planerat, kollektivt sanktionerat och beslutat, i vissa fall kollektivt utövat, och motiverat av en familjs eller släkts heder och sociala överlevnad. I det hedersrelaterade våldet är kvinnans oskuld och kyskhets en avgörande roll och av grundläggande betydelse för upprätthållande av familjens heder. Pojkar samt homosexuella, bisexuella och personer med könsöverskridande identitet och uttryck kan också drabbas. I sin extrema form kan den hedersrelaterade kontrollen leda till hot om våld, våld och dödligt våld. Att bryta mot systemet och agera utifrån sina egna val och önsningar ställer höga krav på individen som ibland måste ta avstånd från sin ursprungsfamilj och sina vänner. För att klara det krävs att samhället erbjuder skydd och stöd både akut, kortvarigt och över långsiktig tid. Det krävs särskild kompetens för att göra adekvata riskbedömningar av personens skyddsbehov.

Som stöd i det hedersrelaterade arbetet kan landets kommuner få råd och vägledning på **hedersförtryck.se**. Sidan drivs av Länsstyrelsen i Östergötland som är ett nationellt kompetensteam för hedersrelaterat våld och förtryck.

Under åren 2023–2027 kommer resurserna för barn och vuxna som är utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck i Jämtlands län att förstärkas. Centrum mot våld (CMV) får projektmedel för att etablera ett Resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck som ska kunna ge vägledning och utbildning till personal i kommunen, initialt stöd till målgruppen samt allmänt belysa målgruppens behov i olika sammanhang. Läs mer på hedersfortryck.se

4.4 Prostitution och människohandel

Människohandel kallas ofta för en modern form av slaveri och utgörs av handel och utnyttjande av andra människor för egen vinning. Det är ett allvarligt brott som kränker de utsattas mänskliga rättigheter. Brottet drivs av en efterfrågan på tjänster från, eller varor tillverkade av, offer för människohandel.

Människohandel innebär att gärningspersoner, genom falska löften eller direkta hot, rekryterar och förflyttar människor för att utnyttja dem. Människohandel för sexuella ändamål är en del av mäns våld mot kvinnor, och arbetet mot människohandel för sexuella ändamål ingår i den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. För barn krävs inget vilseledande eller hot för att det ska vara människohandel. Ofta sker människohandel över landsgränser, men det kan även ske inom Sverige.

Dokumentnamn: Riktlinje gällande våld i nära relationer

Datum: 2025-09-23

Beslutad av: Kommunstyrelsen § XXX/XXX

Tidigare beslut: KS § 200/2023, KS § 191/2020

4.5 Sexuell exploatering av barn

Ett barn kan aldrig samtycka till prostitution. För barn under 18 år ses det alltid som ett sexuellt övergrepp. Om någon form av ersättning har getts vid övergreppet talar man om ”sexuell exploatering”. Det kan handla om våldtäkt mot barn eller att utnyttja barn genom köp av sexuell handling. Det kan även vara sexuella övergrepp som sänds eller sprids digitalt.

Sexuell exploatering kan ske både online och offline. De barn som utsätts kan finnas både i Sverige och utomlands. Enligt barnkonventionen har alla barn rätt att skyddas mot alla former av våld, sexuella övergrepp och människohandel. Sexuell exploatering är därför ett allvarligt brott mot barns rättigheter.

4.6 Våldsutövare

Våldsutövare i nära relationer kan skilja sig åt på flera sätt. Det kan handla om vilka våldet riktas mot, vilken form våldet har och hur allvarligt och systematiskt det är. En person som utövar våld kan göra det av olika anledningar. Många våldsutövare riktar våldet endast mot närstående. Det kan vara mot en partner, en före detta partner eller barn i familjen. En del våldsutövare är allmänt våldsamma och riktar våldet mot både närstående och personer som inte är närstående.

Våldet kan vara impulsivt och ett resultat av att våldsutövaren har svårt att hantera tankar och känslor i vissa situationer, så kallat situationsbundet våld. Våldet kan vara systematiskt och överlagt. Det kan handla om konstant kontroll av den våldsutsattas liv och kontakter med andra. Våldet är då ett medel för att uppnå dominans och kontroll över en partner. Män som våldsutövare utsätter kvinnor oftare för grovt, upprepat och kontrollerande våld.

5. Målgrupper

Våldet drabbar kvinnor och män i alla samhällsgrupper oavsett klass, ålder, sexualitet, etnicitet och funktionsförmåga. Vissa grupper är dubbelt utsatta och det är viktigt att ta hänsyn till deras särskilda behov, till exempel i riktlinjer och informationsmaterial.

Dokumentnamn: Riktlinje gällande våld i nära relationer

Datum: 2025-09-23

Beslutad av: Kommunstyrelsen § XXX/XXX

Tidigare beslut: KS § 200/2023, KS § 191/2020

5.1 Särskilt sårbara grupper

- äldre kvinnor
- kvinnor med funktionsnedsättning
- kvinnor med utländsk bakgrund
- kvinnor med skadligt bruk och beroende
- kvinnor som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck
- personer från nationella minoriteter
- hbtqi-personer (homosexuella, bisexuella, trans-, queer- och intersexpersoner)
- personer med könsöverskridande identitet eller uttryck

Exempel på olika sårbarhetsfaktorer

- Okunnighet om de rättigheter man har
- Socialt och ekonomiskt beroende av närstående eller av samhället
- Konflikt mellan närståendes och andras förväntningar
- Isolering och ensamhet
- Beroende av andra för att klara vardagslivet
- Starkt beroende av våldsutövaren

5.2 Barn som upplevt våld eller andra övergrepp mellan närstående vuxna

Barn som lever med våld i familjen är offer för brott och kan vara traumatiserade. De har rätt till stöd och hjälp. Dessa barn löper en stor risk att själva utsättas för våld. Till ett barns närstående hör främst barnets föräldrar, familjehemsföräldrar och syskon. Den till barnet närstående vuxna kan antingen vara offer eller gärningsman och bestämmelsen är könsneutral.

6. Uppsökande och förebyggande arbete

6.1 Information och kunskap

- Information om kommunens ansvar mot våld i nära relationer inklusive hedersrelaterat våld och förtryck ska spridas till alla kommunens invånare.
- Kommunens hemsida ska ha tydlig information om våld i nära relationer, riktad till både enskilda och professionella.
- I kommunens offentliga miljöer ska det finnas information om stöd och hjälp. Informationen ska finnas anpassad till fler språk.
- I kommunens bostadsbestånd ska det finnas information om stöd och hjälp.
- Personal inom vård- och socialavdelningen ska ha baskunskaper om våld i nära relationer.
- Vård- och socialavdelningen ska vara representerad i det länsgemensamma projektet "Operation Norrsken".
- Socialtjänsten ska bedriva uppsökande verksamhet och bidra till kunskapshöjning om hedersrelaterat våld och förtryck.

6.2 Anmälningssplikt

Myndigheter vars verksamhet berör barn och ungdomar samt andra myndigheter inom hälso- och sjukvården, annan rättspsykiatrisk undersökningsverksamhet och kriminalvården är skyldiga att anmäla till socialförvaltningen om de i sin verksamhet får veta att barn far illa, enligt 19 kap. 1 § SoL.

Finns misstanke om brott kan myndigheter, personal inom den offentliga hälso- och sjukvården och socialtjänsten röja sekretessen och lämna uppgifter till exempelvis åklagare och Polismyndigheten. Det föreskrivna straffet för brottet måste då vara minst ett års fängelse. Gäller det försök till brott måste det föreskrivna straffet vara minst två års fängelse. Exempel på sådana brott är mord, dråp, våldtäkt, grov misshandel, människohandel eller olaga frihetsberövande. Rådgör gärna med polisen vid osäkerhet kring straffskala för en viss typ av brott (10 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslag, OSL).

Dokumentnamn: Riktlinje gällande våld i nära relationer

Datum: 2025-09-23

Beslutad av: Kommunstyrelsen § XXX/XXX

Tidigare beslut: KS § 200/2023, KS § 191/2020

7. Handläggning och insatser

Personal vid vård- och socialavdelningen ska aktivt ge information och erbjuda stöd till våldsutsatta. Socialsekreterare ska vid samtliga utredningar ställa frågan om våldsutsatthet. När socialtjänsten får vetskap om att det finns barn i en relation där våld förekommer måste barnens specifika behov uppmärksammas. Socialtjänsten bör också erbjuda barnets föräldrar och andra närstående till barnet råd och stöd utifrån barnets behov. Socialtjänsten ska även arbeta med de våldsutövande, med syfte att hitta rätt insatser och möjliggöra ett ökat ansvarstagande för våldsbeteendet. Detta innebär att kommunstyrelsens tjänstemän måste ha kunskap om våld i nära relationer.

7.1 Standardiserade bedömningsmetoder

FREDA

FREDA är standardiserade bedömningsmetoder för socialtjänstens arbete mot våld i nära relation. FREDA består av tre standardiserade bedömningsmetoder som är avsedda att användas inom socialtjänstens och andra verksamheters arbete med personer som utsatts för våld. En standardiserad bedömningsmetod definieras i detta sammanhang som ett dokument som består av ett vetenskapligt prövat bedömningsinstrument samt en manual som beskriver prövningen av instrumentet och ger stöd i användningen av bedömningsmetoden. FREDA är utgiven av Socialstyrelsen.

FREDA kortfrågor bör användas i det förebyggande arbetet, exempelvis vid hantering av inkomna anmälningar eller vid misstanke om hjälpsökande kan vara utsatt för någon form av våld. Det är ett kort formulär som ger professionella stöd i att våga fråga om våld.

Under utredningsprocessen använder handläggaren **FREDA beskrivning**, vilket ger en närmare beskrivning av karaktär och omfattningen av våldet en person varit utsatt för, såväl psykiskt, fysiskt och sexuellt våld.

Slutligen använder handläggaren sig av **FREDA farlighetsbedömning**, vilken ger en bild av risken för fortsatt våld.

PATRIARK

PATRIARK används för bedömning och hantering av risk för hedersrelaterat våld. PATRIARK används vid misstanke eller kännedom om hedersrelaterat våld. Information samlas in av handläggaren och används sedan för att bedöma risk för allvarligt våld, akut risk för hedersrelaterat våld, sannolika offer samt andra risker. PATRIARK utförs av utbildad handläggare.

Dokumentnamn: Riktlinje gällande våld i nära relationer

Datum: 2025-09-23

Beslutad av: Kommunstyrelsen § XXX/XXX

Tidigare beslut: KS § 200/2023, KS § 191/2020

7.2 Manual

HEVA

HEVA hjälper socialtjänsten i utredning av barn som är eller kan vara utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Manualen kan vara hjälp till bedömning av hedersvåldsärenden genom frågeformulär och presenterar juridiska utgångspunkter avseende att höra barn utan vårdnadshavares samtycke och vårdnadshavares rätt till delaktighet och insyn i sina barns ärenden. Vidare innehåller den även frågor gällande polisanmälan och samverkan vid brott mot barn.

7.3 Stödinsatser

Bräcke kommun erbjuder insatser för de personer som utsatts för våld i nära relationer.

- Rådgivning via handläggare.
- Stödsamtal hos öppenvården utan beslut från socialtjänsten.
- Individuellt stöd som beviljas av socialsekreterare, insatsen utförs av öppenvården.
- Annan strukturerad öppenvårdsinsats genom öppenvården – exempelvis Trappan för barn som bevittnat våld. Trappan går även att erbjudas genom Centrum mot våld.
- Vård och behandling i de fall det även föreligger problematik i form av skadligt bruk och beroende
- Ekonomiskt bistånd.
- Boendestöd.
- Socialt boendekontrakt för de som har svårt att få eget hyreskontrakt.
- Tillfälligt boende i kommunens jourlägenhet.
- Skyddat boende, antingen på kvinnojour, CMV eller HVB.
- Stödsamtal hos Centrum mot våld (CMV), både individuellt, i grupp samt genom behandling för våldsutövaren.

7.4 Insatser utan behovsprövning

Socialtjänstlagen ger möjligheter till kommuner att erbjuda insatser utan behovsprövning. De insatser som är möjliga att erbjuda utan behovsprövning i Bräcke kommun framgår i ”Riktlinjer för insatser utan individuell behovsprövning” och tillvägagångssättet när insatserna erbjuds beskrivs i ”Rutin för insatser utan individuell behovsprövning”.

Dokumentnamn: Riktlinje gällande våld i nära relationer

Datum: 2025-09-23

Beslutad av: Kommunstyrelsen § XXX/XXX

Tidigare beslut: KS § 200/2023, KS § 191/2020

7.5 Stöd till våldsutövaren

Att erbjuda och ge insatser till dem som utövar våld är en viktig del i arbetet att förebygga och motverka att våldet upprepas. Det är även viktigt att ta reda på om de som utövar våld mot närstående har barn. Forskning visar att exempelvis våldsamma pappor inte främst definieras som pappor, utan som våldsamma män. Syftet med att identifiera föräldraskapet är att synliggöra barnen och därmed kunna sätta in insatser för den förälder som utövar våldet, detta för att ge barnen en trygg familjesituation.

7.6 Kommunstyrelsens ansvar för uppföljning av stödinsatser

Vård- och socialavdelningen är ansvarig för att uppföljningar görs kontinuerligt och i samband med det att riktlinjen revideras.

8. Samverkan

8.1 Intern samverkan

Ett ärende som handlar om våld i nära relationer kan aktualiseras inom socialtjänstens alla verksamhetsområden, exempelvis inom ekonomiskt bistånd, barn och unga, äldreomsorg och omsorg om personer med funktionsnedsättning. När handläggning sker hos flera enheter inom socialtjänsten ska samverkan och samhandläggning ske i så stor utsträckning som möjligt

8.2 Centrum mot våld – Operation Norrsken

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de som vistas där får den hjälp och det stöd de behöver. Personal inom kommunen ska möta barn, kvinnor och män som upplevt våld i nära relationer och ge insats i den egna verksamheten. I och med det ökade ansvaret avseende målgruppen brottsoffer (13 kap. 1 § SoL) startades den länsgemensamma verksamheten Centrum mot våld. När en vuxen person som varit utsatt för våld i nära relation behöver stöd från andra myndigheter så som polis och åklagare kontaktas samordnare för samverkansprojektet Operation Norrsken. Om den vuxne ger sitt samtycke kan dennes ärende dras i samråd med de myndigheter som denne samtyckt till. Finns inte något samtycke kan dennes ärenden dras anonymt i samråd.

Dokumentnamn: Riktlinje gällande våld i nära relationer

Datum: 2025-09-23

Beslutad av: Kommunstyrelsen § XXX/XXX

Tidigare beslut: KS § 200/2023, KS § 191/2020

8.3 Kvinnojouren

Kvinnojouren är en verksamhet som utökad de sista åren och kvinnojouren är representerade i flera länsgemensamma forum för samverkan. Kvinnojouren erbjuder följande stöd:

- Skyddat boende med möjlighet till dygnet runt bemanning. Om det i familjen finns tonårspojkar och husdjur finns möjlighet att ta emot dessa. Berusade kvinnor, dock ej med skadligt bruk eller beroende, kan också tas emot om plats finns.
- Stödverksamhet via telefon, chatt och mejl. Möjlighet till praktiskt stöd finns också.
- Personliga möten i den egna bostaden (om kvinnan har eget boende)
- Säkerhetsplanering med kvinnan
- Dygnet runt jour för myndigheter
- Användning av tolk vid behov

8.4 Barnahus

Utifrån ett kraftigt ökat antal orosanmälningar om barn som misstänks ha blivit utsatt för våld- eller sexualbrott, instiftades Barnahus i Jämtlands län under slutet av 2019. Barnahus är en samverkan mellan Åklagarmyndigheten, Polismyndigheten, Region Jämtland Härjedalen och alla åtta kommuner i länet; Berg, Bräcke, Härjedalen, Krokom, Ragunda, Strömsund, Åre och Östersund.

När en anmälan om våld eller sexuella övergrepp kommer till socialtjänst eller polis kontaktar samordnare på Barnahus socialtjänst, polis, åklagare, barn- och ungdomsmedicin samt barn- och ungdomspsykiatri till ett samrådsmöte, för planering i varje enskilt ärende. Samverkan mellan de olika yrkesrollerna ger samlad kunskap och kompetens för att stärka säkerheten kring och stödet till det utsatta barnet.

8.5 Social beredskap

Vid akuta behov av stöd och hjälp kan social beredskap nås via 112 utanför kontorstid. Social beredskap hanteras av Östersunds kommun på uppdrag av Bräcke kommun.

Social beredskap täcker upp för socialtjänsten måndag till fredag mellan klockan 17.00-08.00. Helger och storhelger från sista vardag innan helgdag från klockan 17.00 till kommande vardag klockan 08.00.